

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

I. D. Simionescu. — *Asimilarea culpei din dreptul penal și culpa din dreptul civil cu aplicație la art. 11 al. 2 proc. pen.*

Jurisprudență Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție s. III.* — Accelarea judecăților. — Termenul de apel. — Curgerea. — Materie cambială.

(Pelixenia Anghelatos cu Aurelian Anghelescu).

Curtea de Apel din București, s. I. — Gaj comercial. — Vânzare — Dispoziție. — Judecător-sindic — Acțiuni nominative. — Transport. — Societăți miniere.

(Jude.-sindic al falimentului I. Alschek cu I. Stănculeanu).

Trib. Ilfov s. I. c. c. Quasi-delicte. — Acțiune în daune. — Exercițare. — Abuz de drept.

(Lazăr Motoș cu Ștefan Dinescu și Primăria Municipiului București).

Jurisprudența străină. — Bibliografie.

Asimilarea culpei din dreptul penal și culpa din dreptul civil cu aplicație la art. 11 al. 2 procedură penală

În general când examinăm teoria culpei juridice trebuie să avem în vedere trei categorii de culpă: culpa lata, levis și levissima, cari atrag în drept răspunderea individului. Sunt fapte în cari culpa lipsește (qui culpa caret) și ca atare nu atrag după sine nici o răspundere civilă. Acestea sunt efectul unor evenimente neprevăzute: fortuite sau de forță majoră, și de care nimeni nu poate fi răspunzător, după cum se exprimă în acest sens jurisconsultul roman Paul, în legea n. 31: (Dig. Ad legem Aquiliam, cartea 9, titlul 2). *Culpa ab eo exigenda non est, cum divinari non potuerit.*

În faptele în care intervine în parte sau în total culpabilitatea omului, operă și răspunderea agentului lor cu obligație pentru el de a repara paguba ilicită cauzată altei persoane sau bunului altei persoane și în care victima trebuie să fie inocentă în comiterea faptului care a produs dauna. Culpabilitatea agentului poate fi de două feluri sau mai bine zis poate să consistă dintr'un fapt pozitiv și altul negativ. Formula juridică romană, culpa în comittendo și culpa în omittendo, corespunde și mai bine acestei distincțiuni. Această dublă formă a actelor constitutive ale culpei este redată în dreptul

civil în textele art. 998 și 999 c. civ., din care rezultă că o persoană este responsabilă în civil de paguba ce a cauzat altei persoane prin faptul său, cât și de paguba cauzată prin imprudența sau neglijența sa. Cu alte cuvinte și în conformitatea acestor două texte, culpa nu este altceva decât o contravențiune la o obligațiune anterioară, fie legală sau convențională, prin care cineva este ținut de a face sau a nu face un lucru prevăzut în interesul individului sau al societății, și dela care individul nu se poate sustrage sau contraveni fără a nu se face pasibil de sancțiunile penale și civile prevăzute prin lege.

Obligațiunile convenționale la care cineva poate contraveni în cele mai multe cazuri sunt reglementate de părți sau de lege prin normele fixate cu ocazia reglementării diferitelor tipuri de contracte specificate de codul civil, iar obligațiunile legale față de care cineva poate deveni culpabil, sunt sancționate prin art. 998 și 999 c. civ., și în lipsa unui text de lege categoric, pot fi reduse la formula următoare: abținerea dela orice act de violență, fraudă sau abilitate, în detrimentul altei persoane (V. Planiol. tom. II, VI-ème ed. pag. 277 n. 865). Orice abatere sau, mai bine zis, nerespectarea obligațiunilor precizate pe scurt mai sus, sunt sancționate prin răspunderea pe care o are agentul față de persoana lezată și prevăzută de Codul civil prin articolele mai sus citate. Gradul de răspundere a unei persoane în culpă variază după gravitatea culpei, care este tradusă în culpa lata, levis și levissima. În dreptul penal elementul intențional sau lipsa totală de atenție este acela care determină într'o largă măsură caracterul de gravitate al culpei. Culpa lata și levis, în dreptul penal având un caracter mai grav și prin aceea că ordinea socială este în pericol sau amenințată prin comiterea infracțiunii, este firesc ca sancțiunea din dreptul penal să fie mai severă decât cea din dreptul civil, unde se prevede numai repararea daunelor civile; legiuitorul penal când a prevăzut sancțiunile penale, a avut în vedere mai mult interesul societății decât interesul individului. El trebuie să garanteze viața, onoarea și avera individului în societate, și aici apare distincțiunea care există într'o

oarecare măsură între culpa penală și cea civilă. În dreptul civil gravitatea culpei nu prezintă interes atunci când este vorba de a se aprecia daunele cauzate. Culpă levissima este suficientă de a atrage răspunderea civilă a unei persoane fiind indiferent dacă a lucrat cu sau fără intenție, contrar de ceea ce am arătat că se cere în dreptul penal unde elementul intențional și ordinea socială sunt elemente esențiale pentru aplicarea sancțiunilor penale. Distincțiunea între cele două culpe, multă vreme a fost obiectul unor lungi discuțiuni și disensiuni. Ea a prezentat un mare interes și prin aceea că de această distincțiune depindea și deslegarea problemului juridic de a se ști dacă în cazul când intervine o hotărâre achitătoare în penal mai este sau nu deschisă calea civilă pentru reparațiunile civile. Părerile autorilor au fost împărțite. Magnol și Vidal au arătat și dovedit această distincțiune.

După ce au divizat culpa în trei garde: lata, levis și levissima, au declarat că atât culpa lata cât și culpa levis angajează în același timp responsabilitatea penală și civilă a autorului culpei, iar culpa levissima nu angajează decât responsabilitatea civilă. (V. *Cours de dr. crim. et des sciences pénit.* 6-ième ed. n. 136 texte și nota 3). De asemenea autorul de drept penal Gargon în codul său adnotat (*C. penal annoté sur les art. 319 et 320 passim*) arată că culpa levissima se deosebesc de celelalte două culpe prin aceea că prima atrage după sine numai răspunderea civilă a autorului și pentru care se cere cea mai desăvârșită și excepțională diligență din partea agentului tras la răspundere pentru fapta sa. Totuși în sensul contrariu, adică în sensul că o parte din doctrină și jurisprudență, am putea zice majoritatea lor, asimilând culpa penală cu cea civilă pe comunitatea de principii, sursă și gravitate, au ajuns la concluzia importantă, că în cazul unei hotărâri de achitare în penal ca o conselintă firească încetează și dreptul de a se cere despăgubiri civile ca fiind fără cauză. (V. Cass. civ. 18 Dec. 1912. S. 1914-1-249) avec la note M. Morel; 12 juin 1914 (S. 1915-1-70); 28 mars et 23 Mai 1916 (S. 1918—1919-1-36); Cass. reg. 12 juill. et 13 nov. 1917 (S. 1918—1919-1-212); Cass. civ. 22 oct. 1919 (S. 1921-1-17 avec la note de M. Morel; 16 janv. 1922 (S. 1922-1-277); 6 juin 1923 (S. 1923-1-260) et la note; Garraud Tr. du dr. pen. fr. 3e ed.; contra Cass. civ. 2 mai 1924 (S. 1924-1-324) et la note; 14 janv. 1925 (S. 1926-1-31). În dreptul nostru penal această discuțiune nu mai prezintă interes. Prin dispozițiunea art. 11 partea finală din procedura penală se spune clar și precis că: „Hotărârea achitătoare încheie părții civile orice drum de judecată înaintea instanțelor civile“. În adoptarea acestei soluțiuni legiuitorul nostru a fost influențat de teoria care găsește că există o asimilare de principii între culpa penală și cea civilă. Sub influența unei asemenea teorii legiuitorul s'a inspirat în concepția sa și când a legiferat în materie de prescripție penală. Prin dispozițiunea din articolele respective, anume 593 și urm. din pr. penală se dispune că acțiunea privată care derivă din fapte penale cât și acțiunea publică se prescriu în aceleași termene și anume: zec ani, pentru crime, cinci

ani pentru delictes și doi ani pentru contravențiuni polițieneste; iar prin dispozițiunea art. 18, al. 2, pr. pen. se prevede că acțiunea privată se va suspenda până ce mai întâi se va judeca acțiunea publică ca o consecință atât a principiului expus mai sus asupra asimilării celor două culpe cât și în baza principiului autorității lucrului judecat (*non bis in idem*), creat în interesul prestigiului justiției și în interesul social.

Însă dispozițiunea art. 11 al. 2 pr. pen. dă naștere la discuțiuni când este vorba de aplicarea sa la cazuri concrete. Prin dispozițiunea acestui articol se pot înfățișa două ipoteze: prima este cazul când inculpatul nu este autorul delictului; și a doua este cazul când delictul nu are ființă deși inculpatul este acuzat de acel fapt; alătura de aceasta putem menționa și cazul când delictul există fiind imputabil inculpatului, totuși pentru rațiuni sociale pe cari legiuitorul le-a avut în vedere, inculpatul este absolvit, rămânând însă responsabil de despăgubirile civile.

Revenind la prima ipoteză, atunci când se constată că inculpatul nu este autorul faptului penal, dispozițiunea art. 11 al. 2 pr. pen. indiscutabil devine aplicabilă, căci este normal ca în acest caz instanța represivă, găsind că autorul nu este vinovat de vre-o culpă în comiterea faptului, să nu se acorde reclamantului miei reparațiuni civile dela cineva care nu este în culpă. De asemenea și în ipoteza doua, atunci când delictul imputat inculpatului nu există, fie pentru motivul că lipsește vreunul din motivele constitutive ale delictului, fie că materialmente nu a avut loc, soluțiunea este tot aceeași, inculpatul achitat în penal nu mai poate fi făcut responsabil civil, nefiind în culpă. Se mai poate întâmpla însă ca alătura de faptul penal să intervie și alte fapte de natură civilă și de care instanțele represive nu s'au ocupat atunci când au judecat faptul penal, fie pentru motivul că excedau competența lor, fie că nu au fost sesizate de a judeca aceste fapte. În acest caz aplicarea art. 11 pr. pen. este inoperantă. Pentru a ne da seama și mai bine de această situație să luăm în cercetare o speță de curând venită și hotărâtă de Inalta Curte, și anume: Un inculpat a luat trei sau mai multe care cu pietriș de pe proprietatea unui terțiu. Dat în judecată pentru furt, judecătoria rurală Bârcă, jud. Dolj, considerând faptul ca furt, a condamnat pe inculpat la amendă și despăgubiri civile. Tribunalul de Dolj ca instanță de apel a găsit că în speță nu este cazul de furt fiindcă lipsește intenția frauduloasă a delictului și absolvind pe inculpat îl condamnă totuși la despăgubiri civile. Inalta Curte sesizată cu această speță a hotărât că, oricâteori instanța de fond constată că lipsește intenția frauduloasă a furtului trebuie să fie pronunțată hotărârea de achitare iar nu de absolvire cum s'a pronunțat Trib. Dolj, și ca atare despăgubirile civile nu mai pot să aibă loc. (V. Cass. s. II-a, decizia No. 3488 din 7 Oct. 1926, Președinte Oscar N. Nicolescu, publicată în rezumat de revista juridică Jurisprudența generală, No. 9 din 3 Martie 1927). Această soluție e în conformitate cu dispozițiunile legale prevăzute în art. 3, 8 și 11 pr. civilă, totuși ea nu pare a fi echitabilă, de oarece în fapt se con-

stată că inculpatul a luat pietrișul de pe terenul reclamantului și de care trebuie să fie despăgubit (neminem laedere). În speță, alături de faptul de furt și care a făcut obiectul procesului înaintea instanțelor represive, coexistă un alt fapt generator de drepturi și obligațiuni și în baza căruia reclamantul poate să-și reea lucrul ce pe nedrept i s'a ridicat de terța persoană, chiar dacă a fost achitat în penal. Faptului acesta, având o altă sursă, de natură pur civilă și asupra căruia instanța represivă nu se putea pronunța nefiind sesizată cu acest fapt, nu i se poate aplica dispozițiunea art. 11 al. II pr. pen. fiindcă el este separat de delictul de furt, și nu este o consecință a lui, cum este în cazul reparațiilor civile, și ca atare reclamantul poate să-și reea valoarea sau să-și revendice obiectul în temeiul acțiunii civile, *de in rem verso*, sau acțiunii în revendicare, după cum obiectul litigios și-a păstrat sau nu individualitatea, cari sunt analoge prin aceea că ambele garantează principiul quasi contractual și de drept natural, că nimeni nu trebuie să se îmbogățească în paguba altuia.

Astfel că, în speță, deși inculpatul fiind achitat, reclamantului nu i s'a dat dreptul la despăgubiri civile, totuși atunci când nu este vorba de despăgubiri propriu zise sau când reclamantul voeste să-și valorifice un drept de proprietate sau de altă natură juridică, în aceste cazuri reclamantul poate înainta instanțelor civile, prin acțiunile civile respective, să-și valorifice dreptul său, recăpătând valoarea sau obiectul ce i s'a ridicat pe nedrept de către terța persoană fără ca să fie prejudiciat de principiul că penalul preiudecă asupra civilului sau că aplicându-se principiul asimilării culpei penale cu cea civilă să i se poată opune autoritatea lucrului judecat după cum am arătat pe larg mai sus.

Ion D. Simionescu

Doctor în drept, fost magistrat

NOTA. — Speța de mai sus prezentând un mare interes juridic a fost adnotată de d. Stroe, judecător, Craiova, care de asemenea a ajuns la concluzia că este nedrept ca reclamantul în cazul de achitart a inculpatului să nu mai poată redobândi valoarea sau obiectul înaintea instanțelor civile, când se constată în fapt că obiectul a fost al reclamantului. D-sa se întemeiază pe interpretarea art. 8 din legea penală, argumentând cu mult talent în susținerea acestei teze. Totuși interpretarea dată de dânsul asupra art. 8 pr. penală nu mi se pare a fi cea mai juridică dar concluzia la care ajunge mi se pare cea adevărată. (V. *Jurisprudența Generală* nr. 9/1927 p. 419).

JURISPRUDENȚA ROMNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 30 Noembrie 1926

Președinția D-lui Corneliu Botez, consilier

Pilexonia Anghelatos cu Aurelian Andreescu

ACCELERAREA JUDECĂȚILOR. — CARE ESTE TERMENUL DE APEL ȘI DE CÂND CURGE ACEST TERMEN ÎN MATERIE CAMBIALĂ — ART. 41 ȘI 53 DIN LEGEA ACCELERĂRII JUDECĂȚILOR — ART. 349 AL. ULTIM C. COM.

Potrivit art. 53 din legea de unificare pentru accelerarea judecăților, această lege neaplicându-se și în materiile pentru cari prin legi s'a instituit o procedură specială, de cât în măsura în care sub regimul procedurilor anterioare acestei legi se complectau prin dispozițiile dreptului comun, urmează că în materie comercială art. 41 din legea accelerării judecăților care fixează termenul de apel trebuie complectat cu dispozițiunile 349 al ultim. c. com. care arată de când începe acest termen, astfel că termenul de apel în această materie este de 15 zile socotit în toate cazurile dela pronunțare.

No. 1140. — Respins recursul făcut de Polixenia S. Anghelatos și alții în centrul deciziei Curții de apel din Galați S. I cu No. 23/926, în proces cu Lichierdopol și alții.

S'au ascultat D-nii avocați Aurelian Andreescu pentru recurență și N. Reizi pentru ultimați.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs:

„Violarea art. 53 din legea accelerării din 18 Mai 1925, a art. 904 și 349 din cod. com., violarea art. 41 din legea accelerării”.

Având în vedere că, art. 41 din legea accelerării prevede că termenul de apel atât în materie civilă cât și în materie comercială este de 15 zile socotit în ambele cazuri numai dela comunicare; că, art. 57 complectat cu art. 70 din aceeași lege, dispune imperativ că dela data punerii în aplicare a menționatei legi (15 Septembrie 1925), orice dispozițiuni din procedurile civile și comerciale în vigoare pe întreg teritoriul țării, contrarii dispozițiilor legii de unificare pentru accelerarea judecăților, sunt și rămân abrogate.

Că, în ceiace privește dar termenul de apel pentru vechiul Regat, dispozițiunile art. 318 proc. civ., care prevedeau un termen de două luni în materie civilă, cât și dispozițiunile art. 904 cod. comercial, care prescriau un termen de 30 zile contra hotărârilor pronunțate în primă instanță, sunt și rămân definitiv abrogate.

Considerând că, în ceiace privește chestiunea de a se ști, de când curge sus menționatul termen de apel, titlul IX din codul comercial, intitulat „Despre cambie și despre cek”, reglementând special materia cambiei în capitolul I, prin art. 349 alin. ultim. prevede lămurit că termenul de apel în materie cambială curge numai dela data pronunțării hotărârei primei instanțe: judecătoreie sau tribunal.

Considerând că, art. 53 din legea de unificare pentru accelerarea judecăților dispune ritos, că această lege nu se aplică și în materiile pentru cari prin legi s'a instituit o procedură specială, decât în

măsura în care și sub regimul procedurilor anterioare a acestei legi, se complectau prin dispozițiunile dreptului comun.

Că, întrucât în drept, însă, este neîndoios că în privința modului cum, sub regimul procedurilor anterioare, se calcula termenul de apel în materie cambială, această procedură nu era complectată prin nici o dispozițiune a dreptului comun, rezultă că art. 41 din legea pentru accelerarea judecăților, care stabilește numai care este termenul de apel, urmează să fie complectat în ceiace privește chestiunea de a se ști de când curge acest termen cu dispozițiunea specială din art. 349 alin. ultim cod. com., care prevede că în materie cambială termenul de ape curge numai dela pronunțare.

Considerând că, în speță, Curtea de Apel examinând chestiunea tardivității apelului privind un litigiu cambial de competența Tribunalului și constatând în fapt că deși sentința a fost pronunțată pe ziua de 16 Octombrie 1925, totuși apelul nu a fost introdus decât la data de 14 Noembrie 1925, a respins ca tardiv acest apel, întrucât fusese introdus cu mult peste termenul de 15 zile, socotit în materie cambială numai dela pronunțare.

Că, întrucât astfel hotărând, Curtea de Apel a făcut în cauză o justă aplicațiune a art. 41 și 53 din legea accelerării și a art. 349 alin. ultim cod. com. și nu a comis o violare a art. 904 cod. com., motivul de casare este neîntemeiat, iar recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I

Audiența dela 7 Februarie 1927

Președinția D-lui G. T. Ionescu, cosilier

Judele-sindic al falimentului I. Alsceck cu I. I. Stănculeanu

GAJ COMERCIAL. — ORDONANȚĂ DE VÂNZAREA GAJULUI. — OPOZIȚIE. — DREPTUL JUDECĂTORULUI SINDIC DE A UZA DE ACTĂSTĂ CALE ÎN CAZ DE FALIMENT AL DEBITORULUI. — ART. 483 ȘI 717 C. COM.

GAJ COMERCIAL. — ACȚIUNI NOMINATIVE. — TRANSFERT ÎN REGISTRUL SOCIETĂȚII. — DACĂ ACEST MOD DE CONSTITUIRE A GAJULUI ESTE OBLIGATOR. — GAJAREA ACȚIUNILOR PRIN ACT SCRIS ȘI REMITAREA LOR CREDITORULUI. — ART. 478 ȘI 479 C. COM.

ACȚIUNI NOMINATIVE. — VÂNZAREA LOR. — DACĂ FORMALITATEA TRANSFERTULUI ESTE NECESARĂ PENTRU VALIDITATEA VÂNZĂRII ÎNTRE PARTISI FAȚĂ DE TERȚII. — ART. 166 ȘI 171 C. COM.
GAJ COMERCIAL. — DACĂ ACȚIUNILE SOC. MINIERE CONSTITUITE CONFORM LEGEI DIN IULIE 1924 POT FI CONSTITUITE ÎN GAJ. — ART. 166, 171, 478 ȘI 479 C. COM.

1. Articolul 483 din codul comercial acordând dreptul debitorului gajist de a ataca cu opoziție ordonanța de vânzare a gajului, acest drept în caz de faliment al debitorului, se poate exercita de judele-sindic, conform art. 717 cod. comercial.

2. Când legiuitorul prin art. 749 al. 3 cod.

com. a prevăzut că gajul acțiunilor nominative poate fi constituite printr'un transfert înscris în registrele societății cu arătare pentru cauză de garanție, a înțeles numai să creeze o formă mai ușoară și facultativă pentru părți de a putea să gajeze asemenea acțiuni prin simplul transfert, ele însă putând prea bine să se folosească în constituirea gajului de forma obișnuită prin act scris și remiterea acțiunilor gajate de către debitor în mâinile creditorului.

3. Vânzarea unei acțiuni nominative, ca și a oricărui fel de acțiuni este valabilă între părți și față de creditorii lor, prin singurul consimțământ al părților asupra obiectului și prețului, transfertul fiind cerut numai pentru ca vânzarea să fie opozabilă și societății emitente, în vederea subscripțiilor viitoare, a constituirii adunărilor generale, a plăței dividendelor și a tuturilor celor lalte operațiuni.

4. Deși potrivit legii minelor din Iulie 1924, acțiunile societăților anonime miniere create în virtutea acestei legi, trebuie să se afle numai în mâna cetățenilor români, de aci însă nu rezultă că asemenea acțiuni, nu pot fi gajate de cât tot numai cetățenilor români, de oarece nu este nici un pericol că prin gaj s'ar ajunge la înstrăinarea lor în mâinile străinilor, căci la vânzarea gajului vor trebui să vină numai cetățeni români.

No. 17 — Respins apelului făcut de judele-sindic al falimentului I. Alsceck în contra sentinței No. 1634/926 a Trib. Ilfov S. II comercială în proces cu I. I. Stănculeanu.

S'au ascultat d-nii avocați Stelian Constandinescu pentru apelant și I. Cohen pentru intimat.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de judecătorul-sindic al falimentului I. Alsceck în contra sentinței Nr. 1634/926, a Trib. Ilfov, secția II-a comerc., prin care i s'a respins opoziția ce a făcut în contra ordonanței de vânzarea gajului constituit de numitul falit în favoarea intimatului în apel, I. I. Stănculeanu.

Având în vedere sentința apelată, actele și lucrările din dosar, cum și concluziile părților, din care se constată că, pentru garantarea împrumutului de 4.000.000 lei, debitorul Alsceck prin diferite acte, scrisori și chitanțe, începând din Martie 1926, a gajat creditorului I. Stănculeanu 3057 acțiuni a diferite societăți, unele la purtător, altele nominative; că, în urma declarării în stare de faliment a numitului bancher, creditorul a cerut vânzarea gajului, pentru realizarea sumelor datorate, cu dobânzile de-

gale; în contra cărei executări d-l judecător-sindic a făcut opoziția respinsă de Tribunal prin sentința apelată.

Având în vedere că, în primul rând, intimatul s'a apărut susținând că judecătorul-sindic n'ar avea calitatea să facă opoziție la vânzarea gajului și deci nici apel în contra sentinței care respinge opoziția, deoarece singurul drept al său în materie de gaj, în caz de faliment, este acela prevăzut de art. 482 cod. com., de a răscumpăra gajul.

Considerând că, această apărare este nefondată, deoarece art. 483 cod. com., acordând dreptul debitorului gagist de a ataca cu opoziție ordonanța de vânzarea gajului, acest drept, în caz de faliment al debitorului, se poate exercita de judele-sindic, conform art. 717 cod. com.

Considerând că, în fond, judecătorul sindic s'a apărut susținând că gajul constituit în speță, în ce privește acțiunile nominative, prin acte scrise între debitor și creditor și prin remiterea acțiunilor gajate în mâinile creditorului, nu ar fi valabil, de oarece pentru acțiunile nominative singura formă admisă de legiuitor prin art. 479 alin. 3 cod. com., este transfertul în registrele societății, cu mențiunea pentru cauză de garanție.

Considerând că, în materie comercială, gajul este valabil constituit față cu terții prin act scris și prin remiterea lucrului în posesia creditorului, conform principiilor puse în art. 478 și 480 cod. com.; că, în ce privește acțiunile nominative, legiuitorul prin art. 479 alin. 3 cod. com., pentru a înlesni circulația bunurilor și a asigura creditul detentorilor de acțiuni nominative, a creiat o formă mai ușoară și facultativă pentru părți, de a putea să gajeze asemenea acțiuni printr'un transfert în registrele societății emitente și de aceea a prevăzut în articolul citat că gajul acțiunilor nominative poate fi constituit printr'un transfert înscris în registrele societății, cu arătarea pentru cauză de garanție. Că, întrucât acest articol întrebuintează expresiunea facultativă „poate” și întrucât din niciun alt text de lege nu rezultă că valabilitatea gajului unor astfel de acțiuni trebuie să rezulte numai din transfertul înscris în registrele societății, trebuie să deducem că această formă specială de gaj operată prin transfert nu este obligatorie, ci facultativă, putând părțile să se folosească fie de forma obișnuită, fie de cea specială.

Considerând că, de altfel, din natura, caracterul și efectele transfertului în ce privește transmitiunea proprietății acțiunilor, nu rezultă vreun caracter de solemnitate și obligator al acestei formalități.

Că, în adevăr, vânzarea unei acțiuni nominative, ca și a oricărui fel de acțiuni, este valabilă între părți și față de creditorii lor, prin singurul consimțământ al părților asupra obiectului și prețului, însă pentru a fi opozabilă societății emitente trebuie să-i fie adusă la cunoștință prin mijlocul numit transfert, pentru ca societatea să știe cui să ceară subscripțiile viitoare, pentru constituirea adunărilor generale, pentru plata dividendelor și rambursarea capitalului sau emiterea de noi acțiuni, cum și pentru a ști pe care nume să înscrie eventualele popriri sau sechestre ce s'ar face în mâinile societății de către creditorii acționarilor.

Că, prin urmare, transfertul nu este o condițiune esențială a vânzării acțiunilor, ci regulează numai raporturile dintre societate și acționari, și acest caracter al transfertului nu a putut să fie schimbat prin dispoziția art. 479 alin. 3 citat mai sus, relativ la gajul acțiunilor nominative, astfel că în speță judele-sindic, care reprezintă fie masa credală, fie pe falit, nu poate să invoce lipsa transfertului de garanție operat în registrele societăților dela care emană acțiunile gajate.

Considerând că, această soluțiune nu poate fi schimbată nici chiar când este vorba de acțiunile nominative ale societăților anonime miniere române, creiate conform legii minelor din Iulie 1924, de oarece deși asemenea acțiuni trebuie să se afle în mâna cetățenilor români, însă nicăeri legea minelor nu prevede că și gajurile nu pot fi constituite decât tot numai creditorilor români și nu este nici un pericol că prin aceste gajuri s'ar putea ajunge indirect la o înstrăinare a acțiunilor, în mâinile acelor care nu sunt cetățeni români, deoarece gajul putându-se constitui oricui, la vânzarea acțiunilor însă vor trebui să vină numai cetățenii români.

Că, pe lângă aceasta, legea minelor se referă numai la societățile existente la data punerii ei în aplicare, iar societățile existente cari au primit pe-rimetre în exploatare au termen de 10 ani pentru a se conforma dispozițiilor legii și în tot cazul legea minelor nu poate împiedeca pe detentorii acțiunilor miniere să-și valorizeze în folosul lor acțiunile primite în gaj.

Considerând că, din toate acestea, rezultă că apărarea bazată pe nulitatea gajului în ce privește acțiunile nominative pentru lipsa transfertului de garanție, este neîntemeiată.

Că, totuși, din actele aflate la dosar, se constată că pentru acțiunile nominative eliberate dela emisiune pe numele lui Alsceck, cum și pentru acele emise pe numele altor persoane, însă transmise în urmă lui Alsceck cu procuri în alb, pentru toate aceste acțiuni creditorul gagist Stănculeanu a operat transfertul la societăți la 3 Noembrie 1926, chiar în ziua când Alsceck a fost declarat în stare de faliment. Că, deși prin această sentință se fixează data încetării plăților la 29 Octombrie 1926, însă întrucât d. jude-sindic nu a invocat vre-o prezumție de fraudă între Alsceck și Stănculeanu și întrucât transfertul nu este o operațiune a falitului, ci a creditorului Stănculeanu, care s'a prezentat la societăți și a cerut transfertul pe baza procurii în alb, cum se obișnuiește în asemenea împrejurări, astfel că nu se poate invoca nulitatea transfertului ca fiind făcut în epoca suspectă dela încetarea plăților la declararea în faliment.

Că, prin urmare, transfertul rămâne valabil, el fiind operat la societăți înainte de orice poprire la societățile respective din partea vre-unui creditor al lui Alsceck și înainte ca judecătorul-sindic să fi făcut contestație pentru lipsă de transfert.

Având în vedere că, în mod subsidiar, apelantul a cerut ca, în caz când gajul ar fi considerat valabil, să se suspende executarea vânzării până când se va rezolva procesul ce a intentat pentru schimbarea datei încetării plăților.

Considerând că, un asemenea caz de suspendare

nu este prevăzut de niciun text de lege și nu are nici o utilitate în speță, deoarece chiar dacă s'ar admite acțiunea, în vederea căreia se cere suspendarea, și s'ar modifica data încetării plăților, încă ar trebui un nou proces pentru anularea gajurilor, deși d. judecător-sindic nu a invocat în această acțiune nici un motiv de fraudă, iar cu ocazia verificării creanțelor nici un creditor n'a contestat aceste gajuri.

Că, din cauza fluctuațiunii valorilor, nu este nici chiar în interesul masei credale suspendarea executării gajului.

Că, prin urmare, apelul nefiind fondat, cată să fie respins.

Pentru aceste motive, redactate de d. consilier G. T. Ionescu, respinge.

Semnați: G. T. Ionescu, I. M. Botez, C. Alimănescu.

NOTA. — Tot în sensul acestei hotărâri s'a pronunțat la 2 Martie 1927 și secțiunea III-a a Curții prin deciziunea cu No. 49, în complectul format de d-nii consilieri N. Jack Constantinescu, care a redactat considerentele, N. N. Ioanid și P. Teodorescu.

În sens contrariu, — și anume că gajul constituit asupra unor acțiuni nominative, fără formalitatea transfertului, este un gaj neregulat, și în caz de faliment judecătorul-sindic poate în numele debitorului să ceară anularea lui, — s'a pronunțat secțiunea IV prin deciziunea cu No. 27 din 24 Februarie 1927 în complectul format de d. președinte Gr. Pherekyde, cu d-nii consilieri I. G. Solomon care a redactat hotărârea și N. Hariton.

Ambele aceste decizii se găsesc publicate în Buletinul Curților de Apel No. 8 din 13 Aprilie 1927.

TRIBUNALUL ILFOV S. I civ. cor.

Audiența dela 6 Aprilie 1927

Președinția D-lui Siliu Rădulescu, președinte

Lazăr L. Moțaș cu Ștefan Dinescu și Primăria Municipiului București

QUAȘI-DELICT. — DELICT CIVIL. — ACȚIUNE ÎN DAUNE. — CÂND POATE FI EXERCITATĂ, — DACĂ EXERCITIUL UNUI DREPT POATE ÎN CAZ DE PREJUDICIU SĂ DEA LOC LA DAUNE. — ART. 998, 999 ȘI 1000 COD. CIVIL.

ABUZ DE DREPT. — CÂND POATE DA NAȘTERE UNEI ACȚIUNI ÎN DAUNE. — ART. 480, 998, 999, ȘI 1000 COD. CIVIL.

ABUZ DE DREPT. — ACȚIUNE ÎN DAUNE. — EXISTENȚA FAPTULUI ILICIT ȘI A UNEI CULPE. — ART. 480, 998, 999 ȘI 100 COD. CIVIL.

1. Pentru ca potrivit art. 998 și 1000 cod. civil, să se poată exercita o acțiune în daune întemeiată pe aceste texte de lege, trebuie ca faptul pricinuitor de prejudiciu să constituie o culpă,

sau o greșeală din partea celui care l-a comis ast-fel că în principiu, o persoană care cauzează altuia un prejudiciu prin simplul fapt că și-a exercitat un drept al său, nu poate fi chemată a'l repara.

2. Dacă se admite că și atunci când prin exercițiul unui drept se pricinuieste altuia un prejudiciu, cel lezat poate exercita acțiune în daune, aceasta însă numai atunci are loc când exercitarea aceluși drept s'a făcut în mod abuziv, constituind ceiace doctrina și jurisprudența numește un abuz de drept.

3. Acțiunea în daune, și în cazul când este grevată pe un abuz de drept, nu poate să subziste dacă se exclude caracterul ilicit de la baza faptului dăunător și noțiunea de culpă din partea celui care l-a comis, de oare-ce exercițiul unui drept nu poate fi considerat ca abuziv de cât atunci când e dictat exclusiv din intențiunea de a cauza altuia o pagubă, sau când depășește condițiunile normale în care acel drept se poate exercita față de dreptul celui dăunat, ceiace și într'un caz și într'altul implică un fapt ilicit și o culpă.

No. 364. — Respinsă ca nefundată acțiunea intentată de Lazăr L. Moțaș în proces cu Ștefan Dinescu și Primăria Municipiului București.

S'au ascultat D-nii avocați Ionescu Aldin partea reclamantului, C. Petrescu din partea pârâtului Ștefan Dinescu și V. Vasilescu din partea pârâtei Primăria Municipiului București.

Tribunalul,

Asupra acțiunei de față intentată cu petițiunea înreg. la No. 26.536/926 de către Lazăr L. Moțaș în contra lui Ștefan Dinescu și a Municipiului București și prin care cere ca acești pârâți să fie condamnați a'i plăti în mod solidar suma de 300.000 lei cu titlu de daune.

Având în vedere actele dela dosar, susținerile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Reclamantul Lazăr L. Moțaș ocupa încă din anul 1916 în imobilul din București, Strada Maria Rosetti No. 46 o prăvălie cu o cameră și o sală, în virtutea unui contract de închiriere pe care-l avea cu proprietarul de atunci al acestui imobil D. Popescu.

În anul 1924, pârâtul Ștefan Dinescu cu actul autentificat de Trib. Dolj sub No. 45/924 și transcris la Trib. Ilfov sub No. 496/924 cumpără și devine

proprietarul acestui imobil, iar la 21 Februarie 1924, notifică reclamantului de astăzi, că înțelege să facă uz de dispozițiunile art. 21 și 22 din legea pentru încurajarea construcțiilor de clădiri, punându-i în acelaș timp în vedere că cel mai târziu peste un an, să evacueze încăperile ce ocupă.

La această notificare reclamantul Lazăr L. Moțaș răspunde pârâtului Ștefan Dinescu, arătându-i calitatea în care ocupă încăperile din imobilul ce acesta a cumpărat, rugându-l ca să aibă în vedere calitatea lui de meseriaș și să nu mai meargă pe calea judiciară pentru a-i obține evacuarea.

Intenția de a construi pe care Ștefan Dinescu și-a manifestat-o față de reclamant pe cale de notificare, se traduce în fapt când prin petiția înreg. la No. 7901/924 se adresează Primăriei Capitalei cerând autorizația de construcție.

Comisiunea interimară a Capitalei în ședința de la 31 Iulie 1924, luând în cercetare această petițiune precum și pe cea înreg. la No. 50.384/924, prin care Ștefan Dinescu declară că întru cât imobilul este supus exproprierii, cedează gratuit Comunei terenul ce urmează a se expropria, dacă Primăria va evacua și dărâma clădirile vechi — între care și acea locuită de reclamantul Lazăr L. Moțaș —, acceptă donațiunea lui Ștefan Dinescu și hotărăște a se lua măsurile legale de evacuare și dărâmare a vechilor imobile ce cad în expropriere, aprobând tot deodată a se da autorizația de construcție cerută de Dinescu pe noua aliniere.

Ca urmare a acestei deciziuni la 18 Septembrie 1924 prin somațiunea cu No. 10.286 Primăria prin Poliția Comunală somează pe chiriașul Lazăr L. Moțaș, să părăsească imobilul pe ziua de 21 Septembrie, urmând să fie dărâmat.

Primind această somațiune, reclamantul Lazăr L. Moțaș cere și obține dela Primărie o păsuire până la 1 Octombrie 1924, însă la această dată, reclamantul continuând a locui imobilul și nevoind a executa somațiunea, Primăria în ziua de 3 Octombrie 1924 a procedat la dărâmarea acoperișului, iar apoi în zilele următoare, timp de 2 săptămâni, după ce lucrurile reclamantului au fost evacuate, a continuat dărâmarea imobilului.

În urma acestor fapte, reclamantul Lazăr L. Moțaș intentă acțiunea de față cerând ca Ștefan Dinescu să fie condamnat a-i plăti în mod solidar cu Primăria Municipiului București suma de 300.000 lei ca reprezentând daunele ce i s'au cauzat atât prin stricăciunile aduse lucrurilor sale în timpul evacuării, cât și prin lipsa de folosință a apartamentului care i-a atras pierderea clientelei și l'a forțat să plătească în alt loc o chirie cu mult mai mare decât cea comprimată pe care ar fi continuat

să o plătească conform legilor de prelungire în imobilul din care a fost evacuat.

Având în vedere că, reclamantul Lazăr L. Moțaș își întemeiază în drept acțiunea în primul rând pe dispozițiunile art. 21, 22, 23, 25 și 27 din legea asupra încurajării construcțiilor precum și pe dispozițiunile art. 61—68 din regulamentul acelei legi.

Având în vedere că în speță evacuarea reclamantului a fost făcută pe baza legii de expropriere, a căror dispozițiuni au fost respectate atât de către pârâtul Ștefan Dinescu cât și de către Primăria Municipiului București astfel că dispozițiunile legii și regulamentul asupra încurajării construcțiilor nu și au nici o aplicațiune în cazul de față și deci acțiunea reclamantului nu și poate găsi nici un temei în aceste texte de lege.

Având în vedere că în al doilea rând, reclamantul își întemeiază acțiunea sa pe dispozițiunile art. 998 și 1000 din codul civil, susținând că atât pârâtul Ștefan Dinescu cât și Primăria Municipiului București, evacuându-l din imobil, au comis un delict civil și că în tot cazul chiar dacă nu s'ar face dovada delictului, au comis un abuz de drept, pentru care sunt obligați a-i repara daunele pe care i le-au cauzat evacuându-l.

Considerând că, potrivit art. 998 și 999 cod. civil, pentru ca să se poată exercita o acțiune în daune întemeiată pe aceste texte de lege, trebuie ca faptul pricinuit de prejudiciu să constituie o culpă sau o greșeală din partea celui care l'a comis, astfel că în principiu o persoană care cauzează altuia un prejudiciu, prin simplul fapt că și-a exercitat un drept al său, nu poate fi chemată a-l repara.

Considerând însă că, într'adevăr, se admite că și atunci când prin exercițiul unui drept să pricinuește altuia un prejudiciu, cel lezat poate exercita acțiunea în daune, însă aceasta numai dacă exercitarea aceluși drept a avut loc într'un mod abuziv, dacă constituie ceiace doctrina și jurisprudența numește un abuz de drept.

Considerând că, și în cazul când este grevată pe un abuz de drept, acțiunea în daune nu poate să subsiste dacă se exclude caracterul ilicit dela baza faptului dăunător și noțiunea de culpă din partea celui care l'a comis, de oarece exercițiul unui drept nu poate fi considerat ca abusiv decât sau atunci când e dictat exclusiv din intențiunea de a cauza altuia o pagubă sau când depășește condițiunile normale în care acel drept se poate exercita față de dreptul celui dăunat ceiace și într'un caz și într'altul implică un fapt ilicit și o culpă.

Având în vedere că în speță nu numai că nu este nimic ilicit, nici în faptul pârâtului Ștefan Dinescu care a cerut Primăriei autorizația de construcție

cedându-i porțiunea din imobil supusă expropriei, nici în faptul Primăriei de a evacua pe reclamantul Lazăr L. Moțăș în executarea deciziei de expropriere, dar încă nu se poate susține nici că prin aceasta s'a comis vre'un abuz de drept, de oarece nu se poate pretinde că evacuarea reclamantului s'a făcut cu intenția exclusivă de a'l dăua — întrucât după cum s'a arătat mai sus, pârâțul din chiar momentul dobândirii imobilului în care locuia reclamantul și-a manifestat intenția de a construi pe locul imobilului cumpărat — și nici nu se poate susține, întrucât nu se dovedește cu nimic, că pârâțul Ștefan Dinescu și Primăria Municipiului București în exercitarea drepturilor ce aveau, au depășit condițiunile normale în care dreptul lor se putea exercita față de reclamant.

Că deci, din acest punct de vedere, acțiunea reclamantului este cu totul neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Având în vedere că, într'un singur caz, acțiunea reclamantului ar fi avut temei față de Primăria Municipiului București, când s'ar fi dovedit că din culpa exclusivă a prepușilor ei, — lucrătorii cari au procedat la dărâmare, — i s'au prăpădit sau furat de aceștia lucrurile.

Având în vedere că dacă martorii reclamantului arată că cu ocazia dărâmării s'au deteriorat lucrurile acestuia, faptul acesta nu poate fi pus în sarcina Primăriei, de oarece constituie o culpă comună imputabilă și reclamantului, care avertizat de dărâmare mai întâiu prin somațiunea din 10-Septembrie 1924, și apoi prin ridicarea acoperișului, în loc de a-și lua și muta lucrurile din casă, a continuat totuși a se opune și a și le menține în odăile ce urmau să fie dărâmate.

Având în vedere că, în afară de aceste considerațiuni, unul din martorii reclamantului, Buteanu Ion, fost ucenic și lucrător la reclamant, arată că oamenii Primăriei erau însoțiți de un inginer și de un comisar, și atât aceștia cât și ei lucrătorii, luau lucrurile din casă și le așezau încet în stradă, — deci s'a procedat cu toată diligența — astfel că nici în această privință nu se poate face vre'o culpă Primăriei Municipiului București și mai puțin lui Ștefan Dinescu pentru ca aceștia să fie îndatorați a o repara.

Că, deci, acțiunea reclamantului fiind și din acest punct de vedere nefondată, urmează a fi respinsă.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul le fixează la câte una mie lei pentru fiecare pârât.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnat: *Siliu Rădulescu.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

DESPONSABILITATE CIVILA. — Persoană cu drept la despăgubire. — Concubină. — Generalitatea art. 1382 C. civ. (998 R.).

Ordonând în termeni absoluți reparațiunea oricărui fapt al omului care cauzează altuia un prejudiciu, art. 1382 C. civ. (998 r.) nu formulează nici o distincțiune în ceea ce privește natura faptului păgubitor, natura durerii suferite, și în caz de moarte a victimei, natura legăturii din care ar rezulta prejudiciul actual și direct pentru acela care pretinde reparațiunea.

Urmează deci a fi casată decizia care, cu toate că recunoaște că concubina unui accidentat a suferit un prejudiciu direct și actual, respinge totuș cererea acestei femei pentru motivul că legătura ce exista între ei era lipsită de caracter juridic.

Cas. crim. 20 Nov. 1926.

Recueil des somem., Sirey
Mars 1927

DEPOSIT SAU DEPOSITAR PUBLIC. — Bal public. — Vestiar. — Haină dispărută.

Antreprenorul unui bal public care face să se adune de oamenii săi de serviciu spre a le depune la vestiar hainele puse de vizitatori pe scaune, asumă paza acestor obiecte. El este deci ținut să despăgubească pe acelea care au dispărut.

Ne liberând numere clienților și permițând fiecăruia de a retrage însuși, fără intervenția unui gardian, obiectele ce-i aparțin, antreprenorul comite o culpă prin imprudență sau neglijență.

J. Paix, Paris, 2 juin 1926.

La Loi, 8 janv. 1927

BIBLIOGRAFIE

D. E. CHRISTOFOREANU, avocat, doctor în drept dela Roma, cunoscut cititorilor noștri prin interesantele sale monografii în domeniul dreptului comercial, publicate în aceste coloane, a dat la lumină Cartea II-a a lucrării sale *Despre Contractul de transport*, a cărei primă carte apărută în 1926 a fost premiată de Academia Română.

Noul volum care tratează despre *Transportul de mărfuri pe căile ferate* e însoțit de o scrisoare în fașimile foarte elogioasă a d-lui *Cesare Vivante*, profesor la Universitatea din Roma, are la fine un indice alfabetice al materiilor tratate.

Prețul volumului 300 lei. De vânzare la autor și la librării.